

УДК 72

С.В. Гавриленко, ст.гр. БП-14-2СК *, З.Б. Аносова, викл.

Кіровоградський національний технічний університет

Архітектура Кіровоградщини початок XX - кінець XIX століття

В статті описано в яких стилях архітектури розбудовувалось місто Кіровоград (Єлисаветград) і наведені ілюстрації будівель які збереглися до нашого часу.

архітектура, стилі

У Кіровограді, зокрема в історичному центрі, частково (у порівнянні з іншими обласними центрами країни не погано) збереглася стара забудова (переважно 2-а пол. XIX століття), в тому числі низка культових споруд , рештки російських укріплень , єврейські квартали тощо. Особливістю Кіровоград/Єлисаветграда є застосування в архітектурі окремих стилів (доволі великого числа), а не пануючого еклектизму, як у Києві.

Так, з кінця XVIII ст. місто забудовувалось спорудами у стилі **класицизму (неокласицизму)**:

- палацовий корпус, ансамбль штабу, юнкерського училища та манежу (40-і рр. XIX ст.);

- присутствені місця (1848—51, арх. В. Верлон, добудовані 1882—1913)

Зразком **українського бароко** (рис.1) в місті є будівля, в якій зараз міститься **академічний український музично-драматичний театр** ім. М. Л. Кропивницького (сер. XIX ст.).

Рисунок 1 – Зразок українського бароко

Є в місті і споруди т.зв. «єврейського бароко», по суті еклектичні, але з використанням деяких цікавих стилів — так, скажімо, в будівлі сучасної міської лікарні № 3 на вулиці Дворцова використано *мавританський стиль*. У низці будівель в стилі модерн вдало застосовано мотиви неоросійського («неоруського») стилю.

© С.В. Гавриленко, З.Б. Аносова, 2015

Науковий керівник: канд. техн. наук, доц. І.А. Скриннік

Наприкінці XIX — на початку XX ст.ст. цікавою архітектурною тенденцією у Єлисаветграді стало використання стилю модерн (рис.2):

- будівля Пасажу — зараз обласний художній музей, 1887 (рис.2а);
- будинок Барського, збудований у стилі «ранній модерн» у 1885—1905 рр, зараз краєзнавчий музей (рис.2б);
- будинок поштової контори, зараз офіс дирекції Кіровоградської філії «Укрпошти», кін. XIX ст. (рис.2в), з елементами модерну *та інші*.

а

б

в

Рисунок 2 – Стиль модерн

Однак у немалому ступені архітектурне обличчя Кіровограда визначали робочі квартали, забудовані спорудами напівбарачного типу. Вулиця Кірова — одна з декількох вулиць історичного центру, що зберегла забудову робітничих кварталів.

За СРСР Кіровоград був забудований багатоповерховими (на той час) адміністративними, громадськими та житловими будинками, серед яких (рис.3):

- будинок обкому Компартії України (арх. Л. Дворець, В. Сікорський, 1954);
- універмаг «Дитячий світ» (арх. А. Сидоренко, 1955);
- Будинок політосвіти (1972);
- критий ринок (1972);
- педагогічний університет (арх. А. Сидоренко, 1978)

а

б

В

Г

Рисунок 3 – Робочі квартали, забудовані спорудами напівбарачного типу

У 1970-х роках значним успіхом місцевих інженерів та будівничих стала реалізація проекту з упорядкування і забудови міської набережної річки Інгул.

Наприкінці 1980-х рр. було розпочато будівництво, а здано в експлуатацію вже за незалежної України (1992 року) готель «Європа», на розі вулиць Велика Перспективна і Єгорова, що відтоді посідає провідне місце в готельному господарстві регіону [3].

У 2000-х після тривалої економічної кризи в місті знову почали зводити будівлі, переважно бізнесового призначення, також житлові будинки.

Список літератури

1. Кіровоград // Українська Радянська Енциклопедія. – 2-е видання. – Т. 5. – Київ, 1980. – С. 202-203
2. Набережна міста Кіровограда // Місто і люди. Єлисаветград – Кіровоград, 1754 - 2004. Ілюстрована енциклопедія., Кіровоград: «Імекс-ЛТД». – 2004. – С. 195
3. Місто і люди. Єлисаветград - Кіровоград, 1754 - 2004. Ілюстрована енциклопедія., Кіровоград: , «Імекс-ЛТД», 2004. – С. 218.

Одержано 22.04.15

УДК 72

Р.І. Максименко, ст.гр. БП-14-2СК*, В.М. Гуцало, викл.
Кіровоградський національний технічний університет

Сучасна архітектура в будівництві

В статті розглянуто сучасна архітектура, її стилі, історія, розвиток та будівництво.
сучасна архітектура, стилі

© Р.І. Максименко, В.М. Гуцало, 2015

* Науковий керівник: канд..техн.наук, доц. І.О. Скриннік